

LIGESTILLINGSVURDERING AF LOVFORSLAG

28. januar 2009

J.nr. 08-21-0020

Y1/ALH/AMT/AIH

Forslag til lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik (Ændring af 300 timers reglen for ægtepar)

Myndighed/Afsender	Arbejdsdirektoratet
Lovens ikrafttrædelsesdato	1. juli 2009
Kontaktperson	KBP, AMT, ALH, AIH
Telefon	38 14 83 63/38 14 83 75/38 14 83 41/38 14 82 94
E-mail	kbp@adir.dk, amt@adir.dk, alh@adir.dk, aih@adir.dk

Baggrund for loven

Den 22. september 2008 indgik regeringen og Dansk Folkeparti en aftale om håndtering af EU-retten om fri bevægelighed efter EF-domstolens afgørelse i Metock sagen.

Et af punkterne i denne aftale er, at den tidligere 300 timers regel ændres til en 450 timers regel. Fremover skal begge ægtefæller i et kontanthjælpsægtepar opfylde et krav om 450 timers ordinært og ustøttet arbejde indenfor 24 måneder for ikke at miste den ene kontanthjælp.

Reglen skal fremover også omfatte ægtepar, hvor den ene ægtefælle er i ordinært ustøttet arbejde, og hvor den anden modtager kontanthjælp, svarende til den oprindelige intention med ordningen. Det betyder, at ægtefællen på kontanthjælp fremover skal opfylde 450 timers kravet for ikke at miste kontanthjælpen.

Lovforslagets formål

Formålet med loven er at udmønte den del af aftalen, der vedrører en ændring af 300 timers reglen.

Lovforslaget indeholder følgende elementer:

1. Forslag om skærpelse af kravet om arbejde, således at hver ægtefælle fremover skal dokumentere 450 timers ordinært og ustøttet arbejde inden for de seneste 24 kalendermåneder, for at begge ægtefæller fortsat kan modtage hjælp.

I lovforslaget er indsat overgangsbestemmelser, der betyder, at forhøjelsen af time-tallet fra 300 til 450 timer først får virkning 2 år efter lovens foreslåede ikrafttræden pr. 1. juli 2009, dvs. fra 1. juli 2011. Det gælder både for den løbende vurdering af, om betingelserne for fortsat at modtage hjælp er opfyldt, og for genoptjening af retten til hjælp. Herved får ægtefællerne en rimelig tid til at indrette sig på det nye krav.

2. Forslag til præcisering af målgruppen for ordningen, herunder en præcisering af at også ægtepar, hvor den ene er i ordinært udstøttet arbejde, og kun den anden modtager (supplerende) hjælp – som oprindeligt tilsigtet – bliver omfattet af reglen. Dvs. at den ægtefælle, der modtager kontanthjælp, skal opfylde kravet om arbejde.

Samtidig er det præciseret, at også ægtepar, hvor den ene ægtefælle modtager arbejdsledighedsdagpenge, sygedagpenge, revalideringsydelse, ledighedsydelse/særlig ydelse eller er i fleksjob, og hvor der foretages en fælles ægtefælleberegning, er omfattet af reglen, igen således at det er den ægtefælle, der modtager (supplerende) kontanthjælp, der skal opfylde kravet om arbejde.

Efter forslaget er det stadig sådan, at de såkaldte ”kombinationsægtepar”, dvs. par hvor den ene ægtefælle modtager folkepension, førtidspension, SU, orlovsydelse, efterløn, eller fleksydelse, og hvor der kun beregnes hjælp til den anden ægtefælle, er undtaget fra 300/450 timers reglen.

I lovforslaget er foreslået en indfasning, så de ægtepar, der igen inddrages i målgruppen, først skal opfylde kravet om 450 timers arbejde indenfor 24 måneder fra 1. juli 2011.

3. Forslag til forskellige andre præciseringer af lovteksten, som har givet anledning til tvivl i den løbende administration i kommunerne.

Den primære målgruppe for lovforslaget

Den primære målgruppe for lovforslaget er ægtepar, der har modtaget hjælp efter lov om aktiv socialpolitik i 2 år eller mere, og som aktuelt modtager kontanthjælp på voksensats.

300 timers reglen blev indført som led i regeringens integrationsplan ”En ny chance til Alle”, der blev udmøntet i efteråret 2005 (L89 Folketingssamlingen 2005-06). Formålet med reglen var at øge det økonomiske incitament for ægtepar på kontanthjælp til at søge ordinær beskæftigelse og bringe sig ud af offentlig forsørgelse. Samtidig skulle reglen understrege, at det er en betingelse for, at et ægtepar kan modtage kontanthjælp i længere tid, at begge ægtefæller udnytter deres arbejdsmuligheder og står til rådighed for arbejdsmarkedet.

Med reglen blev der indført et objektivi kriterium for, hvornår en ægtefælle må anses for at være reelt hjemmegående. Ægtepar, der har indrettet sig på en arbejdsdeling, hvor den ene ægtefælle er udearbejdende og den anden reelt hjemmegående, må tage konsekvensen af denne arbejdsdeling og basere deres økonomi på én indtægt.

I lovforslaget om 300 timers reglen (L 89 Folketingssamlingen 2005-06) skønnedes det, at forslaget kunne have ligestillingsmæssige konsekvenser. Uanset at kravet om 300 timers ordinært og udstøttet arbejde gælder begge ægtefæller var forventningen, at det ofte ville være kvinden, der ville miste kontanthjælpen. Omvendt var det også forventningen, at 300 timers reglen ville øge kvindernes incitament til at søge ud på arbejdsmarkedet.

En undersøgelse fra SFI fra juni 2008 har vist, at 33 pct. af de personer, der er frakendt kontanthjælpen på grund af 300 timers reglen, har fundet arbejde, mens 25 pct. af de kontanthjælpsmodtagere, der er i risikogruppen, men endnu ikke har mistet retten til hjælp, har fundet arbejde. Andre 33 pct. af de personer, der har fået frakendt hjælpen, er blevet hjemmegående.

Blandt de interviewede, der havde mistet retten til kontanthjælp, var kun 5 pct. født i Danmark og 70 pct. var kvinder. Blandt de interviewede i risikogruppen, men som endnu ikke havde mistet retten til hjælp, var 10 pct. født i Danmark, og 52 pct. var kvinder.

I en rapport fra AKF (Anvendt Kommunal Forskning) fra juni 2008 fremgår det, at mange indvandrerkvinder har været uden for arbejdsmarkedet af kulturelle årsager. Det har i mange tilfælde været selvvalgt, men for nogle indvandrerkvinder har det ikke været deres eget ønske. For disse kvinder har 300 timers reglen været et argument, de kunne bruge over for deres ægtefælle til at kunne søge ud på arbejdsmarkedet.

Disse resultater skal ses i sammenhæng med, at indvandrerkvinder fra ikke vestlige lande har en beskæftigelsesfrekvens på ca. 46 pct., hvilket efter regeringens opfattelse er et stort problem i forhold til integrationen, både af kvinderne selv men også af deres børn. Danske kvinders beskæftigelsesfrekvens er ca. 74 pct.

Det er regeringens opfattelse, at 300 timers reglen er gavnlig for integrationen af kvinder med anden etnisk baggrund, og dermed også for ligestillingen i de familier, der berøres af reglen.

De sekundære målgrupper for lovforslaget

Den sekundære målgruppe for lovforslaget er kommunerne, der skal vejlede de berørte kontanthjælpsmodtagere om lovens konsekvenser.

Af rapporten fra AKF fremgår det, at 300 timers reglen har virket som et ”et prik på skulderen” også for sagsbehandlerne i kommunerne. For dem har reglen virket som en opfordring til en målrettet indsats for de ledige kontanthjælpsmodtagere, der faktisk er i stand til at arbejde, men er langt væk fra arbejdsmarkedet.

Kommunernes nødvendige øgede fokus på de langvarige kontanthjælpsmodtagere gavner de kvinder som har været længe i kontanthjælpssystemet, der derved får en mulighed for at komme ud på arbejdsmarkedet.

Samlet vurdering

Det er vurderingen, at de effekter som har kunnet måles af 300 timers reglen vil blive videreført ved en skærpelse af arbejdskravet til 450 timer. Som forventet er der flere kvinder end mænd, som er blevet berørt af arbejdskravet og derved har mistet retten til hjælp og er blevet hjemmegående. Omvendt har reglen også medvirket til, at mange kvinder har fået mulighed for at søge ud på arbejdsmarkedet.